

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

May 2024 | CS

[Pohled z místní perspektivy – 4. část, díl 7: Ti příliš mladí, ti příliš staří a ti, kterým není přístup k volbám umožněn – nechte při volbách do Evropského parlamentu zaznít svůj hlas](#)

Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vás vítá u poslechu podcastu Pohled z místní perspektivy. Volby do Evropského parlamentu 2024 se blíží a my jsme se rozhodli věnovat tento díl přáním a obavám tří skupin, kterým tvůrci politik příliš často nenaslouchají: lidem se zdravotním postižením, seniorům a mladým lidem.

Našimi hosty jsou **Milan Šveřepa**, předseda organizace Inclusion Europe, se kterým budeme hovořit o přístupnosti voleb do Evropského parlamentu v roce 2024, mládežnická aktivistka a influencerka **Nina Skočak**, která nám poví, o co jde v těchto volbách mladým lidem, a **Dr. Heidrun Mollenkopf**, předsedkyně platformy AGE prosazující zájmy starších lidí, od níž se dozvíme, jestli se starší lidé cítí být součástí předvolebních debat, nebo se cítí odstrčeni a mají pocit, že je politici odepsali. Místopředseda EHSV pro komunikaci **Laurențiu Plosceanu** nám prozradí, co EHSV dělá pro to, aby hlas občanské společnosti i nadále sílil a aby se zajistilo, že zranitelnější osoby nebudou opomíjeny ani marginalizovány.

Poslechněte si náš podcast, využijte svůj hlas a nechte zaznít své názory. Formujte Evropu podle svých představ!

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

ÚVODNÍK

Úvodník

Rozšíření je pro Evropu logickým krokem kupředu

Tento měsíc oslavujeme 20. výročí velkého rozšíření EU. V květnu 2004 se občané Česka, Estonska, Kypru, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Malty, Polska, Slovenska a Slovinska stali občany EU. Nebylo to snadné, neboť jak je známo, přistoupení k EU je namáhavý a časově náročný proces. Po dvacet letech však můžeme konstatovat, že rozšíření v roce 2004 bylo úspěšné.

Vedle toho, že se EU stala jedním z největších jednotných trhů na světě, bylo díky rozšíření vytvořeno 26 milionů nových pracovních míst. Úspěch ovšem nelze poměřovat jen

ekonomickými zisky. Rozšíření nakonec vedlo k otevření hranic, díky němuž mohou miliony lidí cestovat, pracovat a žít kdekoli v EU. Co dříve bylo výsadou jen některých, stalo se právem každého. Přes 2,7 milionu studentů z těchto 10 tehdy nových zemí má dnes za sebou zkušenost z výměnného programu Erasmus+. Díky rozšířené EU dostali všichni rovné příležitosti, aby mohli prosperovat.

Úspěch ještě neznamená, že jsme se neměli co učit. Jednalo se o první rozšíření tohoto druhu a rozsahu a nepochybně existuje mnoho oblastí, v nichž si Unie mohla a měla počínat lépe. Zaprvé, EU musí začít začleňovat kandidátské země do své činnosti co nejdříve. Postupná integrace není náhradou za skutečné přistoupení. Jde o způsob, jak si obě strany mohou vybudovat pevný základ tím, že se od sebe budou navzájem učit, a jak si vyměňovat zkušenosti a sdílet názory. Jde o způsob, jak vytvořit vazby mezi lidmi a rozvíjet skutečného evropského ducha.

Zadruhé, o základních zásadách EU, jimiž jsou demokracie, právní stát a základní práva a svobody, nelze vyjednávat a nelze je opomíjet. I když pravidla EU týkající se přistoupení obsahují jasná kritéria, pokud jde o „základní zásady“, některé aspekty přesahují rámec všech pravidel. EHSV jakožto představitel občanské společnosti má za to, že klíčovými prvky dobře fungujících demokracií jsou dynamická občanská společnost a silný sociální dialog. Postupné začleňování občanské společnosti z kandidátských zemí do EU jim umožní, aby v době přistoupení byly tak

silné, jak by měly být. EHSV proto vytvořil iniciativu zaměřenou na integraci kandidátských zemí EU. „Členové z kandidátských zemí“ nyní spolupracují s členy našeho Výboru a připravují stanoviska k tématům, která jsou obzvláště relevantní, pokud jde o budoucí kola rozšíření.

I z tohoto důvodu bude na programu jednání květnového plenárního zasedání diskuse o 20. výročí rozšíření EU. Členové zhodnotí minulost a pohlédnou do společné budoucnosti odolnější, demokratičtější a jednotnější EU.

Oliver Röpke

předseda EHSV

POZNAMENEJTE SI

6. června 2024

[Všeobecná nerovnováha v oblasti sociální ochrany, zejména v případě nových forem práce a atypických zaměstnání](#)

19. června 2024

[Výroční schůze předsedů a generálních tajemníků v roce 2024](#)

26. června 2024

[Konference na téma Jak cenově dostupná energie proměňuje názory občanské společnosti v číně](#)

10.-11. července 2024

Plenární zasedání EHSV

OTÁZKA PRO...

Sešli jsme se se zpravodajem stanoviska EHSV Zapojení mládeže z EU a ze Spojeného království **Cillianem Lohanem** a položili jsme mu otázku, jaký přínos by mohl mít program mobility mládeže, který navrhla Evropská komise a jenž EHSV podporuje. Tento program by mladým občanům Spojeného království usnadnil život, studium a práci v EU, a občanům EU naopak ve Spojeném království. Jaké jsou další možnosti obnovení vztahů narušených brexitem, když Spojené království odmítlo navrhovanou celoevropskou dohodu o volném pohybu mladých lidí?

SKUTEČNÁ HODNOTA MOBILITY SPOŽÍVÁ VE SDÍLENÍ ZKUŠENOSTÍ, A O TO NÁM P? JDE I NADÁLE

Cillian Lohan

Pohyb lidí v EU je pro všechny zúčastněné prospěšný hned na několika úrovních. O to víc to platí pro pohyb mladých lidí, jimž otevírá možnost okusit různé kultury Evropy a poznat na vlastní kůži, jak se žije v jiných evropských zemích. Díky volnému pohybu také chápou, že máme mnoho společného. Každému, kdo se vydá do jiné země za prací či studiem, je pak jasnější, že jsme součástí jednoho lidského společenství. Bez ohledu na jazyk, kuchyni nebo počasí máme tolik společného – vztahy s rodinou a přáteli, naděje i potíže, výzvy i příležitosti.

Právě tyto mezistátní výměny vytvářejí společnost dospělých, kteří mají vstřícný vztah k ostatním lidem a pochopení pro ně. Na evropské občany v sousedství pak už nenahlížíme jako na cizince, nýbrž jako na přátele.

Neměli bychom podceňovat, jak důležité je toto hledisko pro zachování míru a stability na našem kontinentu. Pohyb mladých lidí je těžištěm trvalé spolupráce.

Na základě těchto úvah jsem navrhl stanovisko z vlastní iniciativy k mobilitě mladých lidí a vztahům mezi mladými lidmi v EU po brexitu. S kolegy z řad zaměstnanců i členů jsme provedli rozsáhlé konzultace s příslušnými společenskými skupinami. Byli mezi nimi zástupci z EU i ze Spojeného království a diskutovali jsme online, osobně, pomocí dotazníků i e-mailem. Naši práci výrazně podpořilo také plenární shromáždění EHSV, a to přesvědčivou většinou hlasů.

Evropské orgány zareagovaly širokou nabídkou kvalitnějších programů mobility pro mladé lidi ve Spojeném království. Britská strana myšlenku nejprve zamítla, my však budeme dále svědomitě prezentovat její výhody pro všechny strany.

Zdůrazňujeme, že programy jako Erasmus+ nebo Kreativní Evropa nejsou určeny jen vysokoškolákům nebo posluchačům prezenčního studia. Iniciativy EU tohoto typu nabízejí výměnné programy a jinak obtížně dostupné zkušenosti mladým lidem ze všech vrstev společnosti.

Existuje samozřejmě úřední výpočet finančních nákladů a finanční návratnosti. To je však pouze jeden z aspektů hodnoty. Skutečná hodnota mobility a výměn spočívá ve sdílení zkušeností a ve vzájemném porozumění. Dynamický, multikulturní kontinent potřebuje interakci a pohyb lidí. Právě to se v EHSV budeme snažit prosazovat i nadále. Na důkaz víry v ideje, které hlásáme, chceme jít příkladem a pokračujeme ve spolupráci s občanskou společností ve Spojeném království.

Máme uzavřeno memorandum o porozumění s organizací Civil Society Alliance UK a zvláštní memorandum o porozumění se skotským fórem SAFE (Scotland Advisory Forum on Europe; spolupracujeme s bývalou členkou EHSV Irene Oldfather). V této činnosti budeme pokračovat dále a důkladněji. Mladí lidé prokázali schopnost postavit se do čela v náročných dobách, zejména v otázce klimatu. Pojďme jim společně na institucionální úrovni zajistit potřebné nástroje k rozvoji činností, jimž se věnují, abychom mohli využít sílu mladých lidí v zájmu lepší budoucnosti pro nás pro všechny.

Evropa je sice světovým lídrem, pokud jde o dodávky radioizotopů určených pro lékařské účely, co se týče klíčových výchozích materiálů a specifických postupů pro jejich zpracování je však do značné míry závislá na třetích zemích. Může tak dojít k narušení dodavatelských řetězců a ohrožení přístupu řady Evropanů k životně důležité diagnostice a léčbě. Chceme-li tento trend zvrátit a uspokojit rostoucí poptávku pacientů, potřebujeme veřejné a soukromé investice do výzkumu a vývoje a do nové výrobní infrastruktury a také náležitou regulaci a odvážná politická rozhodnutí, uvádí zpravidajka stanoviska EHSV k problematice dodávek radioizotopů určených pro lékařské účely Alena Mastantuono.

V ZÁJMU BOJE PROTI RAKOVIN? JE TŘEBA ODSTRANIT STRATEGICKOU ZÁVISLOST EU

Alena Mastantuono

Každým rokem se přes 10 milionů pacientů v Evropě podrobí vyšetření nebo ošetření pomocí nukleární medicíny v souvislosti s onemocněním rakovinou nebo kardiovaskulárními a neurovaskulárními onemocněními.

Radiační a jaderné technologie, které využívají radioizotopy, mají v boji proti rakovině zásadní význam, a to ve všech fázích péče, včetně včasného odhalení, diagnostiky, léčby a paliativní péče.

Nukleární medicína pomáhá stále více pacientům, a to zejména díky převratným vědeckým objevům. Evropští výzkumní pracovníci a podniky vyvinuli některé z nejnovějších inovativních radioligandových metod léčby rakoviny, například léčivé přípravky zaměřené na rakovinu endokrinního systému, rakovinu prostaty a na rozšířené metastázy. Jde například o Lutetium-177, které je velmi slibným radioizotopem pro léčbu rakoviny prostaty, jež v Evropě každý rok způsobuje 90 000 úmrtí. Ve srovnání s tradiční léčbou umožňuje moderní radionuklidová terapie přesně zacílit na nádorové buňky a často je pro lidský organismus méně škodlivá. Cílenou radionuklidovou léčbu potřebují desetitisíce pacientů s rakovinou, pro něž mnohdy představuje jediný možný způsob léčby.

Než se však tento typ léčby dostane k pacientovi, předchází mu velice komplexní dodavatelský řetězec. Zahrnuje získávání surovin a jejich skladování, iradiaci, zpracování, logistiku a použití. Jakmile jsou radioizotopy vyrobeny, musí být v relativně krátké době zpracovány, odeslány a použity. Některé radioizotopy musí být použity během jednoho dne, jiné během několika dní, což se odvíjí od jejich poločasu přeměny. Po velice krátké době jsou již nepoužitelné.

Tyto vlastnosti však kupodivu nejsou zohledňovány v přeshraniční přepravě ani v celních režimech. V přeshraniční přepravě existuje celá řada překážek, kvůli nimž se může například stát, že před přepravou radioizotopů, jež mají zachránit život pacienta, dostane přednost zásilka krevet.

EHSV proto ve svém stanovisku k dodávkám radioizotopů určených pro lékařské účely vyzývá k lepší spolupráci mezi členskými státy za účelem odstranění regulačních překážek. Stanovisko se zabývá všemi jednotlivými fázemi dodavatelského řetězce radioizotopů v Evropě a identifikuje překážky v přeshraničních dodávkách i závislost na třetích zemích. Navrhuje rovněž řešení zaměřená na zlepšení nedostatečné infrastruktury v Evropě a poukazuje na potřebu koordinovaného výzkumu a vývoje.

Doporučení, jež EHSV v tomto stanovisku předložil, jsou v souladu se závěry, k nimž dospěli představitelé států EU na dubnovém summitu. Vyzdvihli zde nutnost snížit strategickou závislost Evropy v citlivých odvětvích, jako je zdravotnictví a kritické technologie. V souladu se zprávou Enrica Letta rovněž zdůraznili, že je třeba se zaměřit na přeshraniční poskytování služeb i na přeshraniční pohyb zboží, včetně mimořádně důležitého zboží, jako jsou léčivé přípravky.

Evropa musí zavést pobídky na podporu výroby s cílem zaručit v oblasti dodávek radioizotopů větší strategickou autonomii. I když je Evropa světovým lídrem v dodávkách radioizotopů pro lékařské účely, je kriticky závislá na USA a Rusku, pokud jde o dodávky kovového vysoce koncentrovaného mírně obohaceného uranu a o dodávky některých obohacených izotopů na terčiky pro výrobu radioizotopů.

EU je i nadále výrazně závislá na Rusku, co se týče dodávek terčiků stabilních izotopů potřebných k výrobě některých radioizotopů pro moderní molekulární radioterapii nebo ve fázi vývoje, například Ytterbia-176 na výrobu Lutecia-177.

To je pro dodavatelský řetězec pro tento konkrétní radioizotop skutečnou výzvou, jelikož se očekává, že se celosvětová poptávka po něm v nadcházejících letech ztrojnásobí.

Dodavatelský řetězec rovněž závisí na systémech výroby radioizotopů v reaktoru nebo pomocí urychlovačů a na jejich zpracování a dodání do nemocnic. Členské státy, a především pak výzkumná střediska a nemocniční zařízení by měly těsněji spolupracovat, aby byl pacientům zaručen rovný přístup k příslušné péči. Možnost využít léčbu ozařováním totiž není ve všech členských státech EU stejná, zejména ve vývojové a pilotní fázi. Je třeba zajistit, aby byly pacientům rychleji zpřístupňovány léčivé přípravky, které jsou teprve ve výzkumu nebo jsou používány „ze soucitu“, ale také aby se k nim mohly snáze dostat i menší nemocnice, které nemusí mít potřebné odborné znalosti a infrastrukturu. Pro některé pacienty může být jejich přístupnost životně důležitá.

Aby bylo možné reagovat na potřeby pacientů, má zásadní význam evropské financování výzkumu, vývoje a inovací v oblasti nukleární medicíny, zejména v rámci programu Horizont a programu Euratomu. V příštím víceletém finančním rámci EU by měly být vyhrazeny prostředky na strategické projekty obecného zájmu v tomto oboru. V souvislosti s Evropským plánem boje proti rakovině jsou velice přínosné strategie SAMIRA Evropské komise a její Evropská iniciativa pro radioizotopy (ERVI). Evropská komise by měla jít ještě dále a ve větší míře začlenit nukleární medicínu do Evropského plánu boje proti rakovině a do Mise proti rakovině v rámci programu Horizont Evropa.

Členské státy by rovněž měly financovat politiky v oblasti veřejného zdraví se zaměřením na radiační a jaderné technologie pro lékařské účely. To bude pro tento obor pozitivním signálem a umožní to rozvoj výzkumu, inovací a průmyslové infrastruktury v Evropě i jejich nárůst. Do tohoto odvětví to také přiláká více lidí.

Na závěr je nutné poznamenat, že lepší zajištění dodávek radioizotopů v Evropě a uspokojení rostoucí poptávky ze strany pacientů se neobejde bez odvážných politických rozhodnutí.

VZÁCNÝ HOST

Po dvaceti letech čekání na přistoupení k EU podpora veřejnosti pro členství Severní Makedonie v EU klesá I přes pomalé tempo pokroku, neúspěchy a průtahy (Severní Makedonie získala status kandidátské země již v prosinci 2005, ale přístupové rozhovory

byly zahájeny teprve po 15 letech, což je v historii EU nejdelší prodleva) je příslib hospodářské prosperity a stability v regionu pro tuto zemi stále ještě důvodem vytrvat v úsilí o přistoupení. EU musí nicméně také ukázat, že je ochotna proces přistoupení urychlit a odměnit učiněný pokrok, píše náš vzácný host – Biljana Spasovska, výkonná ředitelka Sítě pro rozvoj občanské společnosti na Balkáně a „členka z kandidátské země“ za Severní Makedonii v EHSV.

Biljana Spasovska je výkonnou ředitelkou Sítě pro rozvoj občanské společnosti na Balkáně, což je regionální síť organizací občanské společnosti, které usilují o podporu a rozvoj občanské společnosti na Balkáně. Krom toho je stávající spolupředsedkyní platformy „CSO Partnership for Development Effectiveness“, která je členem partnerství „Global Standard for CSO Accountability“, a „členkou z kandidátské země“ za Severní Makedonii v EHSV.

Více než 10 let byla ve vedoucích pozicích v různých politických a zájmových iniciativách zaměřených na posílení role občanské společnosti na Balkáně a jejího vlivu na politické procesy na národní i unijní úrovni. Vedla řadu regionálních, unijních a globálních partnerských projektů zaměřených na podporu příznivějšího prostředí pro občanskou společnost, věrohodnější politiky rozšíření EU, větší odpovědnosti občanské společnosti a účinnější rozvojové spolupráce, nebo se na těchto projektech podílela.

Získala magisterský titul v interdisciplinárních studiích na Boloňské univerzitě a v současné době se věnuje doktorandskému studiu v oboru globalizace a demokracie.

PŘISTOUPENÍ SEVERNÍ MAKEDONIE K EU: VÝZVY, SLIBY A CESTA VPŘED

Biljana Spasovska,

Sít pro rozvoj občanské společnosti na Balkáně (BCSDN)

Severní Makedonie se nachází v kritickém okamžiku ve svém úsilí o přistoupení k EU, neboť její cesta byla poznamenána neúspěchy a zpožděními, jež způsobily nevyřešené dvoustranné spory a klesající veřejná podpora. Navzdory těmto překážkám zůstává příslib hospodářské prosperity a regionální stability i nadále hnací silou touhy tohoto národa po členství v EU.

Průzkumy veřejného mínění odhalují znepokojivý trend klesající podpory členství v EU v posledních letech. Tento pokles odráží širší frustraci z pomalého tempa pokroku a z pocitu nedostatečné motivace ze strany členských států EU.

Cestu Severní Makedonie do EU doprovází složité problémy, které přesahují hranice této země. Krize demokracie a politická nestabilita v regionu i mezi členskými státy EU spolu s nárůstem pravicového nacionalismu představují pro proces integrace významné výzvy. Navzdory nim však existuje prostor pro optimismus a novou naději, neboť mnoho lidí považuje integraci do EU za cestu k budoucí prosperitě a lepší životní úrovni. Slibná je rovněž skutečnost, že legislativa země je již poměrně dobře sladěna s právními

předpisy EU.

Severní Makedonie musí na své cestě usilovat především o pokrok v reformách a kapitolách jednání týkajících se kritických oblastí, jako je právní stát, spravedlnost, demokracie a lepší veřejná správa. Viditelný pokrok v těchto oblastech motivovaný procesem přistoupení k EU by zvýšil rovněž podporu EU ze strany veřejnosti. Zásadní význam pro zvládnutí překážek, s nimiž se země na své cestě k přistoupení potýká, budou mít oddanost demokratickým hodnotám, regionální spolupráce a snaha podílet se na společném evropském projektu.

Zatímco Severní Makedonie by měla prokázat politickou vyspělost a provést potřebné reformy, EU musí jejím obyvatelům ukázat, že proces přistoupení je spravedlivý, založený na zásluhách a postupuje vpřed. Je třeba projevit politickou vůli pokročit s přístupovými jednáními, jako tomu bylo v případě Ukrajiny. Je třeba ocenit dosažený pokrok a přijmout opatření, jež na obou stranách zajistí odpovídající kapacity k realizaci tohoto procesu.

V neposlední řadě by mělo být jasné, že žádná lepší alternativa vstupu Severní Makedonie či celého regionu do EU, jež by byla přínosem pro všechny, neexistuje. Severní Makedonie je totiž možná malá, ale její bohaté kulturní dědictví, strategická poloha a oddanost demokratickým hodnotám by přinesly regionální stabilitu a příležitosti pro hospodářský růst a posílily by rozmanitost a soudržnost EU.

6-9 June 2024

**I am voting.
Are you?**

VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU OD 6. DO 9. ČERVNA 2024 – JÁ K VOLBÁM P? JDU. A CO VY?

Autorem posledního příspěvku do naší rubriky *Já k volbám půjdu. A co vy?* je Antoine Fobe, který má na starosti advokační a informační činnost v Evropské unii nevidomých. Ve svém článku

nám popisuje, co je podle této organizace třeba udělat, aby se zlepšila přístupnost voleb. I přes veškeré úsilí, které vynaložily organizace osob se zdravotním postižením, EHSV a Evropský parlament, se však ani tentokrát nepodařilo zajistit, aby šly evropské volby v tomto směru příkladem.

VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU VZOREM Z HLEDISKA PŘÍSTUPNOSTI? NA TO JE UŽ TENTOKRÁT PŘÍLIŠ POZD?

Antoine Fobe

Volby do Evropského parlamentu (EP) jsou už za dveřmi a my, tj. Evropská unie nevidomých, vyzýváme všechny zrakově postižené voliče, aby se jich zúčastnili, ať už to pro ně bude jakkoli obtížné. Zamyslet by se při tom měli nad tím, do jaké míry se jednotliví kandidáti a strany řídí Úmluvou OSN o právech osob se zdravotním postižením a věnují pozornost problematice inkluze. Je totiž nutné, aby občané se zrakovým postižením dali najevo, co od nich očekávají.

Evropská unie nevidomých zastupuje nevidomé a slabozraké občany v Evropě. Smyslem naší práce je vytvořit přístupnou a inkluzivní společnost s rovnými příležitostmi pro zrakově postižené, aby se mohli plně zapojit do všech oblastí života. Možnost účastnit se politického života je samozřejmě naprosto zásadní, neboť zrakově postižení občané tak mohou svým hlasováním a politickou činností prosazovat takové politiky a právní předpisy, které zohledňují jejich zdravotní postižení.

S ohledem na blížící se volby do EP v roce 2024 představuje účast osob se zdravotním postižením jako voličů i jako kandidátů důležité a aktuální téma.

Podle zprávy Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV) z roku 2019 nemohlo v posledních volbách do EP své volební právo uplatnit přibližně 400 000 osob se zdravotním postižením. Zdravotní postižení má méně než 5 % europoslanců.

Evropská unie nevidomých v souvislosti s nadcházejícími volbami ve svém [prohlášení](#) v první řadě opětovně požaduje, aby volby do EP nastavily laťku, pokud jde o přístupnost voleb (volebních postupů), informací o volbách (zařízení a materiálů využívaných v rámci volebních kampaní, politických debat, programů a internetových stránek politických stran) a postupů po volbách (např. mechanismů pro podávání stížností). Zároveň by tyto volby měly být vzorem i z hlediska zajištění rovného práva být volen.

Zaměřujeme se na volby do EP, protože jen ty jakožto součást občanství EU spadají do pravomoci Evropské unie, která tak v rámci své působnosti může osobám se zdravotním postižením zaručit rovná práva. Jelikož však organizace voleb zůstává v pravomoci členských států, osvědčené postupy na úrovni EU by se automaticky nepřímo promítly i do všech ostatních voleb.

Tentokrát je však bohužel již příliš pozdě na to, aby letošní volby do EP byly v tomto ohledu příkladem. Na vině není nedostatek zájmu ze strany samotného EP, právě naopak. V květnu 2022 například navrhl reformu volebního práva EU, v níž se zaměřil právě na zaručení práva osob se zdravotním postižením nezávisle volit v tajném hlasování a využít asistenci dle svého uvážení a na přístupnost korespondenčního hlasování a politických kampaní. Rada EU se však k tomuto návrhu dosud bohužel nevyjádřila.

Evropská unie nevidomých žádá, aby se nově ustavený EP během příštího pětiletého legislativního období EU i nadále snažil Radu přimět k tomu, aby navrhovanou reformu přijala, a při volbách v roce 2029 tak bylo ve zmíněných otázkách dosaženo výrazného zlepšení. Můžeme se spolehnout na podporu EHSV, který již v roce 2020 vyzval EP, aby se formálně chopil legislativní iniciativy a osobám se zdravotním postižením skutečně zajistil potřebná práva, aby se mohly voleb do EP zúčastnit. Stejně tak můžeme počítat i s podporou Evropské komise, která vydala loni v prosinci „příručku správné volební praxe“ a nyní připravuje kompendium o technikách elektronického hlasování a využívání informačních a komunikačních technologií při volbách, přičemž v obou dokumentech se zabývá aspekty přístupnosti.

EHSV SE ZÚ?ASTNIL REKORDNÍHO „B?HU PRO EVROPU“

Dne 26. května se Evropský hospodářský a sociální výbor zapojil do 44. ročníku dvacetikilometrového běhu Bruselem, na jehož start se letos postavilo rekordních 45 330 běžkyň a běžců. EHSV byl součástí interinstitucionálního organizačního výboru *Running for Europe*, jehož členové běželi pod heslem „Využijte svůj hlas“ vyzývající občany k účasti ve volbách do Evropského parlamentu. Závod odstartoval spolu se zástupci Evropské komise a Evropského parlamentu místopředseda EHSV pro komunikaci Laurentiu Plosceanu. Vítězem se stal Alex Kibet z Keni s časem 59 minut a 57 vteřin, mezi ženami byla nejrychlejší Belgičanka Sophie Hardy, jež doběhla za 1 hodinu, 10 minut a 56 vteřin.

NOVINKY Z EHSV

Evropský hospodářský a sociální výbor varuje, že balíček opatření na obranu demokracie nemusí mít kýžený ú?inek

Členové EHSV projednali na dubnovém plenárním zasedání balíček opatření na obranu demokracie, který navrhla Evropská komise. Vyjádřili při tom výhrady k jeho načasování a také k tomu, jakým způsobem se má přistupovat k případům zahraničního vlivu. Zmíněný balíček je podle EHSV nejen neúčinný, ale může dokonce poškodit občanský prostor v Evropě.

Navzdory prohlášením, podle nichž by měl balíček opatření na obranu demokracie v Evropě zvýšit transparentnost a demokratickou odpovědnost, jej EHSV považuje za velmi problematický. Na to, aby mohl skutečně ovlivnit nadcházející volby do Evropského parlamentu v roce 2024, byl předložen příliš pozdě. Vůbec přitom neodráží [doporučení](#), jak posílit demokracii v Evropě, která Výbor formuloval v minulosti.

Předseda EHSV **Oliver Röpk**e v této souvislosti uvedl, že „když je řeč o ‚hrozbách‘, jimž čelí naše demokratické systémy, je důležité poukázat na rozhodný postoj EU a na výsledky, jichž se při obraně demokracie, základních práv a právního státu podařilo dosáhnout současné Komisi. Řada partnerů z řad občanské společnosti se však EHSV svěřila se svými obavami ohledně určitých částí balíčku, které považují za rizikové. Musíme společně nalézt způsob, jak obranu demokracie skloubit se všemi nezbytnými zárukami

pro zachování občanského prostoru.“

EHSV sice podporuje cíle týkající se transparentnosti, jež jsou uvedeny v návrhu směrnice o zastupování zájmů jménem třetích zemí, rozhodně však odmítá navržené metody a varuje, že by mohly nechtěně ovlivnit i občanský prostor. **Christian Moos**, zpravodaj [stanoviska](#) EHSV k *balíčku opatření na obranu demokracie*, prohlásil: „Tato směrnice je podle nás nebezpečná, neboť připomíná zákon o „zahraničních agentech“ a mohla by vést ke stigmatizaci nevládních organizací. Stávající návrh by měl být jednoznačně stažen. Mohl by totiž ještě zhoršit problém spočívající v omezování prostoru pro občanskou společnost v Evropě, a o to Komisi pravděpodobně nejde.“

Spoluzpravodaj **José Antonio Moreno Díaz** je pak skeptický, pokud jde o to, do jaké míry lze pomocí zmíněného balíčku řešit hlavní příčiny úpadku demokracie v rámci EU. Je totiž zaměřen výhradně na vnější hrozby, přičemž o zákeřných snahách o destabilizaci demokracie v rámci samotné EU v něm není ani zmínka, což představuje závažný nedostatek.

Komise vzala obavy ohledně dopadu balíčku na nevládní organizace na vědomí, domnívá se však, že v tomto ohledu obsahuje balíček potřebné záruky. (gb)

[Evropský hospodářský a sociální výbor schválil dohodu o zřízení interinstitucionálního orgánu pro etiku](#)

EHSV na svém plenárním zasedání dne 25. dubna schválil dohodu o zřízení interinstitucionálního orgánu pro etické normy. Tato nová dohoda byla formálně podepsána zástupci zúčastněných orgánů a institucí EU dne 15. května. V platnost by měla vstoupit dne 6. června, tj. v první den hlasování ve volbách do Evropského parlamentu.

Dohoda je významným krokem k posílení společné kultury integrity a etiky.

Nový orgán EU bude vypracovávat, aktualizovat a vykládat společné minimální normy etického chování a bude zveřejňovat zprávy o tom, jak byly tyto normy zohledněny ve vnitřních pravidlech jednotlivých zúčastněných orgánů a institucí EU.

Vedle EHSV jich bude do nového orgánu pro etiku zapojeno dalších sedm: Evropský parlament, Rada EU, Evropská komise, Soudní dvůr Evropské unie, Evropská centrální banka, Evropský účetní dvůr a Evropský výbor regionů.

Všechny zúčastněné orgány a instituce budou zastoupeny vždy jedním vysoce postaveným členem, přičemž funkce předsedy bude každý rok připadat jinému orgánu či instituci.

Práci orgánu bude podporovat pět nezávislých expertů, kteří budou na požádání vydávat stanoviska. Všechny strany dohody s nimi budou moci konzultovat jednotlivá standardizovaná písemná prohlášení, včetně prohlášení o zájmech. (mp)

Komisařka Johansson vyzvala EHSV, aby podpořila uplatnění přístupu „tým Evropa“ ve vztahu k pracovní migraci

Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) na svém dubnovém plenárním zasedání diskutoval o balíčku týkajícím se mobility talentů. Jedná se o soubor nových opatření, která mají

Evropskou unii ztraktivnit pro kvalifikované pracovníky ze třetích zemí a usnadnit také interní mobilitu.

Zasedání se zúčastnila evropská komisařka pro vnitřní věci **Ylva Johansson**, která EHSV vyzvala, aby pomohl zajistit, že se členské státy a organizace občanské společnosti do této nové iniciativy svorně zapojí a budou provádět účinnou politiku v oblasti pracovní migrace.

Jedním z hlavních opatření tohoto balíčku je „Rezervoár talentů EU“. Jde o první celounijní nástroj pro přiřazování pracovních nabídek zaměstnavatelů v EU k profilům uchazečů ze třetích zemí, který mohou dobrovolně používat zainteresované členské státy.

Předseda EHSV **Oliver Röpke** upozornil: „EU se potýká s vážným nedostatkem pracovních sil a dovedností, který souvisí s přechodem na zelenou a digitální ekonomiku a s demografickými výzvami. Balíček opatření v oblasti mobility talentů může spolu s jinými nástroji tyto problémy zmírnit.“

Komisařka **Ylva Johansson** uvedla, že je třeba uplatňovat ve vztahu k pracovní migraci přístup „tým Evropa“ s širším evropským pojetím. „Pracovní migrace spadá v první řadě do kompetence členských států, což bude platit i nadále. Musíme však zaujmout přístup ‚tým Evropa‘, v jehož rámci budou orgány EU, členské státy a organizace občanské společnosti společně realizovat nové iniciativy a podporovat provádění politiky v oblasti mobility pracovních sil.“

EHSV na dubnovém zasedání přijal stanovisko [Balíček opatření v oblasti mobility talentů](#), které vypracovala jeho členka **Tatjana Babrauskienė**. Ta ve svém proslovu zdůraznila: „Rezervoár talentů EU musí být praktický, snadno použitelný, spolehlivý a atraktivní pro pracovníky i zaměstnavatele a zároveň musí podporovat spravedlivou a etickou legální migraci pracovních sil.“ (at)

EHSV vítá historické hlasování Evropského parlamentu o boji proti genderově podmíněnému násilí a opakuje, že je odhodlán prosazovat práva žen

Každá desátá žena žije v zoufalé chudobě. Každá třetí čelí násilí.

Jsme svědky rostoucího odporu vůči právům žen na celém světě, a to i v EU. Vzhledem k tomu, že se rychle blíží volby do Evropského parlamentu a ustavení nové Evropské komise, bude mít

zásadní význam pro posílení postavení žen a dívek pokračující institucionální podpora a podpora ze strany občanské společnosti.

Dne 25. dubna uspořádal **Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV)** na plenárním zasedání rozpravu s několika předními organizacemi EU, které bojují za genderovou rovnost. Jejím cílem bylo vyzdvihnout naléhavou potřebu pokračovat i v příštím funkčním období EU v prosazování práv žen.

Rozprava proběhla den po schválení první směrnice EU o boji proti genderově podmíněnému násilí Evropským parlamentem a jejím tématem byly závěry 68. zasedání Komise OSN pro postavení žen (UNC68). Komise pro postavení žen je předním světovým mezinárodním fórem pro hodnocení pokroku při dosahování genderové rovnosti a letos se zaměřila na chudobu žen.

EHSV přispěl k 68. zasedání této komise, která se konala v březnu v New Yorku, prohlášením nazvaným [Chudoba z hlediska genderu](#), jež obsahuje 10 akčních bodů pro posílení ekonomického postavení a sociální ochranu žen.

„Vzhledem k tomu, že chudoba není genderově neutrální, nemůže taková být ani naše reakce. Násilí páchané na ženách má dopad na riziko chudoby žen a na jejich schopnost účastnit se za rovných podmínek trhu práce. Konečné hlasování v Evropském parlamentu o vůbec první evropské směrnici na ochranu žen před genderově podmíněným násilím a domácím násilím proto mohu pouze uvítat,“ uvedl **předseda EHSV Oliver Röpke**.

Koordinovaný postup na všech úrovních vedl během funkčního období této Komise k dosažení řady milníků, k nimž patří směrnice EU o transparentnosti odměňování a Evropská strategie v oblasti péče, konstatoval **Lanfranco Fanti**, člen kabinetu komisařky pro rovnost Heleny Dalli.

Účastníci rozpravy vyzvali k vytvoření Rady EU ve složení pro genderovou rovnost, k vytvoření funkce koordinátora EU pro otázky násilí páchaného na ženách a k obnovení mandátu komisaře pro rovnost.

Podle ředitelky bruselské kanceláře UN Women **Florence Raes** „potřebujeme politickou podporu ze strany EU.“ Navzdory skutečnému pokroku v oblasti rovnosti jsou práva žen v bezprecedentní míře oslabována a roste nebezpečí, že by genderová rovnost mohla být vyřazena ze seznamu priorit.

„Být ženou a zároveň členkou menšinové skupiny znamená, že budete mít potíže. Musíme mít na paměti, že samotná rovnost již nestačí, ale že vyžaduje interseksionalitu,“ uvedla **Ilaria Todde**, ředitelka sítě EuroCentralAsian Lesbian Community.

„Páchání násilí na ženách je hluboce zakořeněno v patriarchálních systémech po celém světě. Oceňujeme proto dnes přijetí vůbec první směrnice EU o násilí vůči ženám a domácím násilí,“ dodala **Mary Collins**, ředitelka Evropské ženské lobby. (II)

„Musíme vyvážit naše výrobky a technologie, ne naše pracovní místa. Je třeba investovat v Evropě?“

Dubnového plenárního zasedání EHSV se zúčastnila zástupkyně generální ředitelky pro vnitřní trh v Evropské komisi Maive Rute, která spolu s předsedou EHSV Oliverem Röpkeem upozornila, že je nutné posílit konkurenceschopnost EU, neboť to má stěžejní význam pro větší růst a prosperitu našeho hospodářství a naší společnosti.

Maive Rute zdůraznila, že EU nesmí ztrácet čas a musí neprodleně podniknout kroky, chce-li dohnat náskok světových hospodářských mocností a obstát v jejich extrémně silné konkurenci.

Ohledně současné konkurenceschopnosti EU pak uvedla: „Musíme radikálně změnit přístup. Uplatňování pravidel jednotného trhu nesmí být ponecháno pouze na dobré vůli, ale musí být skutečně prosazováno. Musíme vyvážit naše výrobky a technologie, ne naše pracovní místa. Je třeba zajistit, aby byl náš průmysl konkurenceschopný a aby se investovalo v Evropě.“

Oliver Röpkem prohlásil, že konkurenceschopnost má stěžejní význam pro úspěšný rozvoj hospodářství EU, neboť podporuje růst, inovace a prosperitu a zároveň posiluje její globální vliv a odolnost. Zdůraznil při tom: „V rámci diskusí o evropské konkurenceschopnosti musíme myslet především na lidi a nesmíme nikoho opomenout. Její dopad a přínos se totiž v konečném důsledku odvíjí od toho, jak ovlivňuje kvalitu života, příležitosti a prosperitu na individuální a kolektivní úrovni. V těchto diskusích tedy musí vždy hrát hlavní roli potřeby, práva a očekávání lidí.“

Na dubnovém plenárním zasedání bylo rovněž přijato stanovisko [Strategie pro dlouhodobou konkurenceschopnost](#), které vypracovali zpravodajka **Emilie Prouzet** a spoluzpravodaj **Stefano Palmieri**. (mp)

Významný krok na cestě k oběhovosti: stěžejní konference EHSV v čele úsilí o přechod Evropy na oběhové hospodářství

Evropská platforma zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství (ECESP) - iniciativa, kterou spolunicioval a zaštiťuje Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) - uspořádala letos svou stěžejní konferenci ve spolupráci s belgickým předsednictvím Rady EU a **Světovým fórem pro oběhové hospodářství (WCEF)**, jež má kořeny ve Finsku. Akce proběhla ve dnech 15. a 16. dubna.

Dějiště konference – bruselské kongresové centrum Square – přivítalo přes 1000 účastníků a 150 řečníků, kteří zde prezentovali účinná oběhová řešení opírající se o nejnovější vědecké poznatky. Delegáti EHSV referovali o úspěších platformy ECESP.

Cillian Lohan, její spoluzakladatel a člen EHSV, tuto platformu ocenili coby „sít sítí“, která propojuje tvorbu politik a občanskou společnost v zájmu pokroku při přechodu na oběhové hospodářství. **Anders Ladefoged**, člen řídící skupiny ECESP, zdůraznil její úlohu v rámci diskuse o tom, jak úspěšná či neúspěšná Evropa při tomto přechodu je, jakož i skutečnost, že platforma umožňuje spolupráci a učení. Členka EHSV **Maria Nikolopoulou** vyzdvihla stále větší interaktivitu ECESP, která usnadňuje dialog díky iniciativám jako #EUCircularTalks.

Na závěrečném plenárním zasedání konference vystoupila **komisařka pro mezinárodní partnerství Jutta Urpilainen**, jež oznámila dvě iniciativy na podporu globálního přechodu na oběhové hospodářství: unijní středisko zdrojů pro oběhové hospodářství, na které Evropská komise poskytne 15 milionů eur, a program „SWITCH to Circular Economy in East and Southern Africa“, na nějž Komise během pěti let uvolní 40 milionů eur. ECESP přislíbila podporu oběma iniciativám.

Tato platforma, k jejímuž vzniku daly v roce 2017 podnět EHSV a Evropská komise, prosazuje dialog, šíří osvědčené postupy a poskytuje informace o oběhovém hospodářství s cílem přeměnit vize v činy. EHSV oběhovost aktivně propaguje – již v roce 2015 podpořil akční plán EU pro oběhové hospodářství. Evropská platforma zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství je společným úsilím o zapojení všech zúčastněných stran do realizace vize spočívající v oběhovosti s cílem urychlit transformaci prostřednictvím dialogu a spolupráce. (ks)

Dezinformace – zbraň zahraničních mocností k působení škod v naší společnosti

Sekce Vnější vztahy (REX) v EHSV uspořádala svou druhou kampaň a konferenci o boji proti dezinformacím. Jsou součástí jejího zastřešujícího projektu v oblasti dezinformací, který má být realizován s pomocí občanské společnosti.

Po úspěšné kampani v Bulharsku se tentokrát akce konala dne 18. dubna v Moldavsku. Moldavsko nedávno posílilo své kapacity v oblasti strategické komunikace a strategického dialogu zřízením dvou specializovaných orgánů: Střediska pro strategickou komunikaci a boj proti dezinformacím a Střediska pro občanské iniciativy pro národnostní menšiny.

Na pořádání konference se podílela Moldavská státní univerzita v Kišiněvě.

Předseda EHSV **Oliver Röpké** ve svém projevu na konferenci zdůraznil, že je důležité podporovat dialog a zapojit všechny občany z různých prostředí a komunit do boje proti zahraničnímu vměšování a dezinformacím.

Dezinformace se obvykle šíří mezi obyvatelstvem, často horizontálně. Není tudíž nejvhodnější řešit tento problém přístupem shora dolů, nýbrž nejlépe diskusí a přímým kontaktem s občany. Právě v tomto ohledu může hrát rozhodující úlohu organizovaná občanská společnost, neboť dezinformace ničí soudržnost naší společnosti.

Ana Revenco, která řídí Středisko pro strategickou komunikaci a boj proti dezinformacím a patřila na konferenci k hlavním řečníkům, zdůraznila, že občané nemohou proti dezinformacím bojovat sami a že si za pomoci střediska mohou zlepšit své dovednosti, aby byli schopni bojovat proti toxickým dezinformacím i v dlouhodobém horizontu. A dodala:

„Sprovdit dezinformace ze světa není reálné. Společně tedy musíme usilovat spíše o to, abychom falešné zprávy vyvrátili, zamezili jim a tlumili jejich ničivý dopad na naši společnost.“

Mihai Peicov, vedoucí Střediska pro občanské iniciativy pro národnostní menšiny, prohlásil, že vláda tím, že se rozhodla toto středisko zřídit, učinila důležitý krok k začleňování všech jedinců do společnosti. Podotkl však, že pro menšiny musí být přijata další opatření v oblasti vzdělávání.

Během konference se upozorňovalo na úlohu vzdělávání a na mladé lidi, neboť právě nejmladší účastníci, studenti a novináři, poskytli mnoho podnětů.

Záznam z konference naleznete na tomto [odkazu](#).

[#EUvsDisinfo](#) (at)

[Smíšené poradní výbory EU–Srbsko a EU–?erná Hora monitorují přístupová jednání a diskutují o novém plánu růstu](#)

Členové sekce EHSV Vnější vztahy (REX) se na dvou schůzích sešli s partnery ze Srbska a Černé Hory v rámci smíšených poradních výborů, které sdružují zástupce organizací občanské společnosti z Evropské unie a z kandidátských zemí. Jejich úkolem je sledovat přístupová jednání, probírat otázky společného zájmu a upozorňovat na problémy, které bude v procesu přistoupení k EU třeba vyřešit.

Dne 5. dubna 2024 přijal EHSV v Bruselu srbské členy smíšeného poradního výboru, aby společně prodiskutovali současné vztahy mezi EU a Srbskem a probíhající přístupová jednání. Hovořilo se rovněž o příležitostech, které Srbsku přináší nový plán růstu a Nástroj pro reformy a růst pro západní Balkán a o povolební situaci a stavu demokracie a právního státu v této zemi.

Schůze se zúčastnil také nově jmenovaný vedoucí Mise Republiky Srbsko při EU **Danijel Apostolović**, který zdůraznil, že obě strany přístupových jednání mají zájem těsněji spolupracovat na všech otázkách, které s tímto procesem souvisejí.

Místopředseda EHSV pro komunikaci **Laurențiu Plosceanu** pak vyzdvihl význam těchto setkání, poněvadž umožňují zapojit zástupce občanské společnosti a zvýšit jejich prostřednictvím povědomí o přístupových jednáních mezi veřejností v Srbsku.

Na závěr schůze bylo přijato [společné prohlášení](#), které bude předáno orgánům EU a srbské vládě a srbským místním orgánům.

Nejdůležitější body byly shrnuty [v tomto videu](#).

13. května byla členka smíšeného poradního výboru EU-Srbsko **Nataša Vučković** zvolena novou předsedkyní Evropského sdružení pro místní demokracii (ALDA). Na valném shromáždění tohoto sdružení v Barceloně byl za EHSV přítomen jeho místopředseda Laurențiu Plosceanu, který Nataše Vučković ke jmenování do této funkce pogrataloval.

16. dubna proběhla v Podgorici 18. schůze smíšeného poradního výboru EU-Černá Hora, na níž byl evropským orgánům vyslán jasný signál, že je tato země pevně odhodlána stát se do roku 2028 dvacátým osmým členským státem EU.

Členové smíšeného poradního výboru vyzvali své organizace, vnitrostátní orgány a orgány EU, aby vynaložily veškeré možné úsilí s cílem zajistit, aby Černá Hora splnila prozatímní kritéria v oblasti právního státu. V červnu by měla být zveřejněna hodnotící zpráva ohledně prozatímních kritérií (IBAR) týkajících se právního státu, která bude v procesu přistoupení zásadním krokem, neboť v návaznosti na ni bude možné předběžně uzavřít další kapitoly.

Člen EHSV **Decebal-Ștefăniță Padure**, který smíšenému poradnímu výboru spolupředsedá, prohlásil: „Černohorské orgány by měly splnit své ambiciózní cíle a organizovaná občanská společnost by měla být zapojena do každé jednotlivé fáze přístupových jednání.“ Spolupředsedkyně za Černou Horu **Gordana Đurović** pak vyzvala všechny zúčastněné strany, aby podpořily snahy o dosažení pozitivního hodnocení v červnové zprávě Komise.

Hlavní vyjednávač **Predrag Zenović** upozornil, že občanská společnost hraje v přístupových jednáních důležitou roli a konkrétně k nim přispívá a že v Černé Hoře je pro vstup této země do EU 80 % jejích občanů.

Velvyslankyně EU v Černé Hoře **Oana Cristina Popa** uvedla, že se této zemi podle všeho konečně podařilo nalézt potřebnou stabilitu, aby se mohla soustředit na přistoupení EU jakožto svou hlavní strategickou prioritu. Zdůraznila při tom: „Budeme se všichni snažit, aby tato příležitost nebyla promarněna.“

I na závěr této schůze bylo přijato [společné prohlášení](#), které bude předloženo Výboru pro stabilizaci a přidružení, Parlamentnímu výboru pro stabilizaci a přidružení, Evropské službě pro vnější činnost, Evropské komisi a vládě Černé Hory. (at)

[EHSV využil letošního Dne otevřených dveří k propagaci toho, jak důležité je zúčastnit se voleb do Evropského parlamentu v roce 2024](#)

V sobotu 4. května 2024, kdy se konal tradiční Den otevřených dveří, přivítal EHSV ve svém sídle veřejnost. Jeho členové vysvětlovali a propagovali úlohu, kterou EHSV zastává v rámci evropských institucí, a nadcházející volby do Evropského parlamentu.

V průběhu dne organizoval EHSV ve svém sídle, v budově Jacques Delors v Bruselu, řadu aktivit. Návštěvníci si mohli prohlédnout prostory a seznámit se s tím, co EHSV může dělat pro občany, poznat jeho funkci v rozhodovacím procesu EU a svěřit se členům EHSV s tím, co je zajímá a z čeho mají obavy.

Měli rovněž možnost získat informace o tom, jakou práci vykonávají členové EHSV ve svých zemích, a vyzkoušet si různé interaktivní činnosti, například hry, kvíz o EU a malování na obličej pro děti.

Dopoledne projela branami EHSV rovněž skupina cyklistů z řad členů a zaměstnanců EHSV, kteří ujeli na kole stovky kilometrů napříč Francií a Belgií, aby upozornili na důležitost voleb do Evropského parlamentu.

Tým, který vedl člen EHSV **Bruno Choix** ze skupiny Zaměstnavatelé, jel 4 dny z francouzského Caen do Bruselu a urazil celkem zhruba 500 km. Na závěrečném úseku z Waterloo do sídla EHSV v Bruselu se k němu připojili další členové a zaměstnanci EHSV. (mp)

[Oscarem oceněný ukrajinský dokument 20 dní v Mariupolu se promítal v EHSV](#)

Dne 24. dubna EHSV uspořádal promítání ukrajinského dokumentu 20 dní v Mariupolu, který letos získal Oscara za nejlepší celovečerní dokumentární film.

Film zachycuje režiséra a novináře **Mstyslava Černova** a jeho kolegyně a kolegy v průběhu 20 dramatických dní v únoru a březnu 2022, kdy dokumentovali brutální ruské obléhání Mariupolu, důležitého ukrajinského přístavu v Azovském moři. Mstyslav Černov a jeho tým pracující pro agenturu Associated Press zůstali ve městě jako poslední zahraniční novináři a novinářky předtím, než se ho zmocnila ruská armáda. Jejich šokující filmové záběry a fotografie, na nichž je mimo jiné zachyceno masivní bombardování porodnice a městského divadla, které sloužilo jako úkryt pro děti, obletěly celý svět jako svědectví hrůzných činů, kterých se ruská armáda dopustila na ukrajinském civilním obyvatelstvu.

Film 20 dní v Mariupolu kromě ceny americké filmové akademie získal také mnoho dalších prestižních ocenění, mimo jiné cenu britské filmové akademie BAFTA za nejlepší dokument a cenu diváků v soutěži světových dokumentárních filmů na filmovém festivalu Sundance.

Promítání se zúčastnil předseda EHSV **Oliver Röpke** a další významní hosté, včetně Jeho Excelence **Vsevoloda Čencova**, vedoucího mise Ukrajiny při EU, a **Jevhena Tuzova**, jednoho z protagonistů dokumentu.

„Nesmíme zapomínat na to, že naším posláním je přinášet svědectví o historických událostech. Tento film obsahuje jasné poselství: musíme světu ukázat, kam až může vést nenávisť. Nezapomínejme na oběti, které přinášejí lidé na Ukrajině, ani na jejich nezdolnost tváří v tvář bezpráví. Vyhlídka na to, že se Ukrajina stane členským státem EU, je nejen potvrzením našich společných hodnot, ale také zdrojem naděje na lepší budoucnost,“ řekl předseda EHSV **Oliver Röpke**.

„Film 20 dní v Mariupolu nabízí hrůzný, ale nezbytný pohled na utrpení způsobené ruskou agresí. Jsem hrdý na to, že náš Výbor v této obtížné době stále neochvějně stojí po boku Ukrajiny a její energické občanské společnosti. To, že jste tu dnes večer, pro nás hodně znamená,“ uvedl místopředseda EHSV pro komunikaci **Aurel Laurențiu Plosceanu**. Od prvního dne válečné agrese Ruska stojí EHSV pevně při Ukrajině a její občanské společnosti, s jejímiž organizacemi posílil prostřednictvím Platformy občanské společnosti EU-Ukrajina svoji spolupráci. Vytvořil středisko pro Ukrajinu, které ukrajinským organizacím občanské společnosti v Belgii nabízí prostor pro práci. Kromě toho zahájil iniciativu týkající se členů z kandidátských zemí, v rámci níž sdílí své odborné znalosti s ukrajinskými organizacemi občanské společnosti. V listopadu navštívila Ukrajinu delegace EHSV na vysoké úrovni, kterou vedl **Oliver Röpke**. Členové delegace se setkali s ministryní hospodářství **Julijí Svyrydenko**, zástupci ukrajinského parlamentu a občanské společnosti. U válečných památníků na Ukrajině uctili členové EHSV památku ukrajinských obětí války.

Promítání dokumentu, které bylo uspořádáno na popud lotyšského člena EHSV **Andrise Gobiņše**, opět ukázalo solidaritu evropské občanské společnosti s Ukrajinou a jejími občany a občankami. Obecenstvo mělo při této příležitosti rovněž možnost shlédnout výstavu fotografií věnovanou oblíbenému Mariupolu, která byla připravena ve spolupráci se sdružením Ukra-Bel.

„Primo před našima očima“ – ukázka belgického umění v EHSV

Zajímá-li Vás belgické umění, nezapomeňte zajít na výstavu nazvanou Primo před našima očima do Atria 6 v budově EHSV Jacques Delors, rue Belliard 99. Výstava končí 28. června.

Budete se moci pokochat díly, která vytvořili tři talentovaní belgičtí umělci: [Luk Vander Plaetse](#), [Hugues Legros](#) a [Thibault Choquel](#).

Tito tři umělci – fotografové, grafici a designéři – zachytili na svých fotografiích krásu všedních věcí. Z výstavy *Primo před našima očima* promlouvá „nepsoutaná a něžná humánní poezie, v níž se snoubí různé žánry a lidé“.

Výstavu uspořádali belgičtí členové EHSV za podpory týmu koordinátorů v rámci belgického předsednictví Rady EU, které skončí 30. června 2024. Pro její organizátory je předsednictví příležitostí prezentovat umění své země a propagovat belgickou kulturu v Evropě i v zahraničí. (II)

NOVINKY ZE SKUPIN

[Důvody pro nové rozsáhlé rozšíření a pro Unii o 36 členských státech](#)

Stefano Mallia, předseda skupiny Zaměstnavatelé v Evropském hospodářském a sociálním výboru

Vzhledem ke zkušenostem získaným za poslední dvě desetiletí a během sedmi vln rozšíření, které se od zahájení evropského projektu odehrály, by bylo zřejmě vhodné oslavit výročí „velkého třesku“ v roce 2004 a seznámit se s fakty a číselnými údaji. To by před červnovými volbami do Evropského parlamentu přispělo ke zklidnění emočně vypjatých diskusí.

Z důvodu války na Ukrajině trávající již třetím rokem se otázka rozšíření stala prioritou evropské geopolitické agendy. Ukrajina, Moldavsko, Bosna a Hercegovina a Gruzie ve velmi krátké době získaly status kandidátských zemí. Se Severní Makedonií a Albánií byla konečně zahájena přístupová jednání. To vše představuje zásadní pozitivní posun v politice, která již řadu let stagnovala.

Abychom docílili toho, že tato nová dynamika bude i nadále pokračovat, měli bychom se soustředit na posouzení přínosů takového kroku.

Demokratizace a právní stát jsou samozřejmě nezpochybnitelné zásady. Totéž platí i o tom, že rozšíření se jako proces odvíjí na základě zásluh a nelze k němu dospět žádnými zkratkami. Je však třeba občany ujistit o potenciálních hospodářských přínosech a prosperitě příští generace obyvatel Evropy.

Pokud můžeme o budoucnosti usuzovat z minulosti, lze s jistotou říci, že hledisko přínosů je nesporné. Během oficiálního předstupního procesu mezi lety 1994 a 2004 se obchod mezi starými a novými členskými státy zvýšil téměř trojnásobně a mezi novými členskými státy pětinašobně. Tehdejší EU-15 vykazovala od začátku procesu přistoupení až do roku 2008 průměrný roční růst ve výši 4 %, přičemž proces přistoupení umožnil polovinu tohoto růstu a v letech 2002 až 2008 díky němu vznikly 3 miliony nových pracovních míst.

Pandemie COVID-19 a válka na Ukrajině ukázaly, že EU musí přehodnotit svou hospodářskou odolnost, zejména v souvislosti s ekologickou a digitální transformací. Plán REPowerEU předpokládá, že se v Unii zvýší výroba energie z obnovitelných zdrojů. Akt o průmyslu pro nulové čisté emise a akt o kritických surovinách vyzývají k tomu, aby bylo 40 % ekologických hodnotových řetězců a hodnotových řetězců surovin přesměrováno do EU. Kandidáti na přistoupení k EU, zejména Ukrajina, mohou hrát v tomto směru důležitou úlohu a zajistit větší hospodářskou bezpečnost.

Pokud jde o přírodní zdroje, Ukrajina má po Norsku největší zásoby plynu v Evropě. Patří také mezi jedny z největších výrobců vodní energie v Evropě a její výrobu by mohla navýšit spolu s dalšími ekologickými zdroji

energie, jako je větrná a solární energie a biomasa. Ukrajina je rovněž významným vývozcem kovů a má zásoby lithia a vzácných zemin, jež mají zásadní význam pro ekologický a digitální průmysl.

I zemědělské odvětví Ukrajiny je jedním z největších na světě. Její začlenění do jednotného trhu by podstatně zvýšilo potravinové zabezpečení EU.

Zcela zřejmé jsou i přínosy většího zapojení do jednotného trhu pro země západního Balkánu. Pro informaci uvedme, že HDP Chorvatska se od vstupu do EU v roce 2013 neustále zvyšoval, čímž stouply i příjmy chorvatských občanů s průměrným nárůstem HDP na obyvatele o 67 % (z 10 440 EUR v roce 2013 na více než 17 240 EUR).

Cesta k členství v EU pro devět nových zemí bude složitá, ale neexistuje žádná jiná alternativa. Hodlá-li být EU globální velmocí, musí v první řadě dokázat, že je silná i na domácí půdě.

Dnes za vás rozhodují druzí – není na?ase to zm?nit?

skupina Zaměstnanci v EHSV

Kampaň Evropského parlamentu s podtitulem „Využijte svůj hlas, nebo za vás rozhodnou jiní“ je velmi příhodná. Ve svém předvolebním spotu se parlament vrací k samotným kořenům evropské integrace, která se zrodila z touhy zajistit v Evropě poznamenané válkou a genocidou mírovou budoucnost. Připomíná nám tak přesně to, co bychom měli mít neustále na paměti. A to obzvláště dnes, kdy extremismus a lhostejnost jen bují a politika často připomíná spíše reality show než seriózní diskusi.

Opravdu chcete, aby za vás rozhodovali druzí? Už to dělají a už zase se při tom snaží škrtat.

Naše předsedkyně Lucie Studničná to řekla zcela jasně: [nemůžeme si dovolit, aby úsporná opatření vyvolala další krizi!](#) Opatření přijatá během poslední finanční krize vedla v některých zemích tak akorát k hospodářskému úpadku a odlivu mozků. Španělsko, Itálie a Řecko se i nadále potýkají s vysokou nezaměstnaností a jejich HDP na obyvatele stále ani zdaleka nedosahuje úrovně z roku 2008. Tato neschopnost nalézt odpovídající řešení se odrazila v příklonu části společnosti ke krajní pravici a následně vlně euroskepticismu a populismu.

Kvůli novým fiskálním pravidlům nebude většina členských států schopna čelit klimatickým a sociálním výzvám, které nás v budoucnu čekají. Sliby učiněné v La Hulpe tak vyzní naprázdno. Občané na to jen doplatí a v případě, že se objeví další hospodářské potíže – které vládní představitelé jistě dají za vinu „Bruselu“ –, pak to pro mnohé bude jen poslední kapkou.

Demokracie není jen o volbách: má-li být zdravá, neobejde se bez občanské společnosti a odborů. Volby však neslouží jen k zajištění legitimacy a ani zdaleka nejsou zbytečné. Je to těžce vydobyté právo, které bylo vykoupeno úsilím a často i životy milionů lidí po mnoho generací. A o toto právo můžeme i přijít.

Rozhodnutí o úsporných opatřeních nejsou nezvratná. S ohledem na červnové volby do Evropského parlamentu i na všechny další vnitrostátní volby, které nás v brzké době čekají, vás proto znovu vyzýváme: využijte svůj hlas a nenechte se o toto právo připravit! Podpořte svým hlasem sociální pokrok. Společně můžeme fungování našich zemí a Evropské unie i nadále zlepšovat a to, co se neosvědčilo, změnit.

#EUElections2024: Organizace občanské společnosti debatují o tom, jakou EU si představují, a navrhují priority pro nové funkční období

skupina Organizace občanské společnosti

Organizace občanské společnosti poukazují na to, že v novém funkčním období je třeba se věnovat řešení bezprostředních i dlouhodobých výzev, řádnému provádění stávajících politik EU a posilování hodnot EU. Mezi jejich hlavními prioritami figurují mimo jiné strukturovaný občanský dialog a silná sociální agenda.

Dne 16. dubna uspořádala skupina Organizace občanské společnosti EHSV [konferenci](#) na téma Společně budovat takovou EU, jakou si přejeme (*Building Together the EU We Want*). Na konferenci se sešli zástupci organizací občanské společnosti působící na vnitrostátní a evropské úrovni; diskutovali o svých politických prioritách se zřetelem k nadcházejícím [volbám do Evropského parlamentu](#) a podpisu interinstitucionálního prohlášení z La Hulpe o evropském pilíři sociálních práv.

V rámci svého proslovu, kterým konferenci zahájil, vyjádřil předseda skupiny Organizace občanské společnosti Séamus Boland politování nad tím, že řada politiků z hlavních vnitrostátních stran s voliči o EU diskutovat nechce. Voliči proto nerozumí, proč je EU nezbytná, přičemž politiky prosazované Uníí ne vždy reflektují to, co je pro ně důležité. V důsledku toho se veřejnost od EU nebezpečně vzdálila a řada lidí by se mohla rozhodnout volit extremistické strany. „Nyní je naléhavě nutné, aby politici působící na národní a evropské úrovni s lidmi začali otevřeně diskutovat o problémech, jimž EU čelí, a o tom, jakým způsobem tyto problémy vyřešit. Pouze tak je můžeme přesvědčit, že EU je tu pro ně a že i nadále vytváří příležitosti pro každého z nich.“

Přečtěte si a sdílejte [závěry a doporučení](#) konference, jež se zaměřují na následující témata:

- Pro? jsou d?ležit? volby do Evropského parlamentu 2024: EU v bod? zlomu
- Spole?n? budovat takovou EU, jakou si p?ejeme: demokratickou a inkluzivní EU založenou na sociální spravedlnosti a ochran?
- Spole?n? budovat takovou EU, jakou si p?ejeme: udržitelnou ekonomiku založenou na spravedlivých transformacích a kvalitních pracovních místech
- St?edobodem Evropy zít?ka musí být ob?anská spole?nost, ob?ané a mládež

Závěry a doporučení budou podkladem pro **usnesení EHSV** určené novému Evropskému parlamentu a nové Evropské komisi, jež bude přijato v červenci 2024 a bude obsahovat návrhy opatření.

Více se dozvíte v [tiskové zprávě](#) o konferenci.

IN FOCUS: 20TH ANNIVERSARY OF GREAT ENLARGEMENT

Rozšíření je nejužší a nejuspěšnější politický nástroj EU

Pat Cox

Náš zvláštní host, bývalý předseda Evropského parlamentu Pat Cox, vzpomíná na velké rozšíření před 20 lety jako na období plné obrovské naděje, kdy se mohl evropský kontinent konečně nadechnout z obou plic - na Východě i na Západě. Zatímco Putin šíří mýtus o bratrství mezi Slovany uprostřed výbuchů balistických raket, EU je i nadále dobrovolným svazem svobodných a suverénních národů založeným na základních hodnotách, jimiž je dodržování lidských práv, rovnost a právní stát.

Slavnostní akce, kterou uspořádalo irské předsednictví Rady EU v Dublinu dne 1. května 2004, a oficiální uvítací ceremoniál v Evropském parlamentu ve Štrasburku dne 3. května 2004 jsou pro mě politicky, ale i emocionálně vrcholně pozitivní momenty plné naděje, které znamenají symbolický návrat domů, znovusjednocení a to, že se tento světadíl mohl nadechnout z obou plic - na Východě i na Západě. V Dublinu přečetl Seamus Heaney svou báseň *Ohně o Bealtainu (Beacons at Bealtaine)* a vyjádřil niterný optimismus, že toto historické rozšíření umožní, ať „z cizích slov [...] nový význam vzplane, pohneme rty i myslí“. Ve Štrasburku bylo vztyčeno deset národních vlajek nových členských států na stožárech vyrobených v gdaňských loděnicích, které darovalo Polsko. Jejich cesta do Štrasburku symbolicky připomněla cestu od komunismu ke svobodě, kterou zosobnil přítomný Lech Wałęsa.

Pro všechny byla tato slavnostní akce samozřejmě vyvrcholením dlouhého a složitého procesu vzájemné přípravy, který trval řadu let. Dosažení cílové pásky v tomto politickém a procedurálním maratónu znamenalo pro všechny zúčastněné strany nejen radost, ale i úlevu.

Jsem přesvědčen, že toto rozšíření bylo zřejmě nejsilnějším a nejuspěšnějším transformačním politickým momentem v EU za posledních pět desetiletí. Má vlastní země, Irsko, se stala členem při prvním rozšíření dne 1. ledna 1973 a v té době byla nejchudším státem/regionem tehdejšího Evropského hospodářského společenství. Irsko získalo přístup na velký trh a v prvních desetiletích členství těžilo ze solidarity EU prostřednictvím regionálních fondů a později fondů soudržnosti. Zpřísnila se pravidla v oblasti rovnosti žen a mužů a normy environmentální politiky, byl podpořen mírový proces v Severním Irsku a byly uznány mimořádně složité dopady brexitu na Irsko, které je jediným státem EU, jenž sdílí se Spojeným královstvím pozemní hranici. To vše představuje obzvláště pozitivní zkušenosti a výsledky. Nebyla to vždy procházka

růžovým sadem, zejména pokud jde o krizi eurozóny, ale čistý přínos je dalekosáhle pozitivní.

Ačkoli respektují rozhodnutí Spojeného království vystoupit z Unie, kterého zároveň také litují, tento odchod je jasným důkazem toho, že EU je dobrovolným svazem svobodných a suverénních národů, k němuž se lze svobodně připojit a stejně tak jej opustit. To silně kontrastuje s Putinovou svévolnou neoimperální válkou proti Ukrajině, kde šíří mýtus o bratrství mezi Slovany pomocí zbraní, balistických raket a smrtonosných dronů.

Řecku, Portugalsku a Španělsku pomohlo přistoupení k tomu, aby po skončení diktatury úspěšně obnovily demokracii a dosáhly zlepšení životní úrovně a kvality života.

Velké rozšíření, k němuž došlo před 20 lety, umožnilo díky prudkému zvýšení investic, obchodu a díky solidaritě EU obrovský růst v nových členských státech, zejména v zemích střední a východní Evropy. Jejich HDP na obyvatele upravený o inflaci a měnu se za dvě desetiletí v průměru zvedl z méně než poloviny průměru EU na tři čtvrtiny rostoucího průměru EU. HDP Litvy na obyvatele se v tomto období ztrojnásobil. Došlo ke zlepšení v oblasti zdraví i vzdělávání, což vedlo jak k lepší kvalitě života, tak k vyšší životní úrovni. V celém regionu se zdvojnásobila zemědělská produkce. Stejně jako u všech předchozích rozšíření lze říci, že se ukázalo pro přistupující státy i pro EU jako přínosné. Díky tomu jsem se stal v této otázce optimistou, aniž bych propadal naivitě.

Vývoj v Polsku v posledních letech a v Maďarsku až do současnosti svědčí o tom, že odchýlení od pravidel EU v oblasti právního státu, svobody sdělovacích prostředků či dodržování práv menšin znamená, že přistoupení k EU je vnímáno jako cesta k prosperitě, avšak chybí ochota zapojit se do společenství sdílených hodnot. Maďarský premiér svou zemi hrdě označuje za neliberální demokracii. Ať si vykládáme článek 2 SEU jakkoli volně, zjevně nestanoví neliberální demokracii. („Evropská unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“)

Toto prohlášení bylo součástí dohody o členství v EU, je zakotveno ve všech smlouvách o přistoupení a bylo schváleno všemi přistupujícími státy. Heslo „nechte si své hodnoty, ale pošlete nám peníze“ není udržitelným základem vzájemného respektu. To by se nemělo v současných kandidátských zemích, které se snaží dosáhnout přistoupení k EU, opomíjet. Očekávám, že v budoucích jednáních se bude klást větší důraz na kodaňská kritéria, pokud možno i na doložky smlouvy o přistoupení, které EU umožní energičtěji hájit práva a hodnoty před nerespektováním. EU není jen trhem a dosažení materiálního pokroku není jediným nebo dokonce zásadním důvodem její existence, jakkoli je takový pokrok žádoucí.

Je nicméně třeba konstatovat, že vzhledem k dosavadním výsledkům bylo rozšíření v zásadě přínosné pro všechny zúčastněné strany a mělo by se k němu přistupovat v pozitivním duchu. Kandidátské státy budou muset projít rozsáhlými změnami, které budou u každého z nich probíhat vlastním tempem. Na bedrech EU zase leží úkol zajistit rozhodovací proces a rozpočtovou kapacitu pro přijetí nových členských států, což platí i pro předvstupní pomoc. Po udělení statusu kandidátského státu a po prověření rozhodne Rada jednomyslně o rámcích pro jednání, o postupném otevírání jednotlivých kapitol, dokončení jednání a o konečné smlouvě o přistoupení. Žádný z těchto kroků není jednoduchý a neobejde se bez komplikací. Doufáme, že všechny členské státy budou respektovat povinnost „loajální spolupráce“ a budou pomáhat při plnění úkolů vyplývajících ze Smlouvy (čl. 4 odst. 3 SEU).

Případ Ukrajiny je specifický ve své komplexnosti, což je dáno její velikostí, podílem zemědělství v poměru k HDP ve srovnání s průměrem EU a její relativní chudobou, pokud jde o HDP na obyvatele. Další příčinou je samozřejmě válka a její ničivé dopady. Jednání mohou být zahájena. Ukrajina již nastoupila cestu integrace prostřednictvím dohody o přidružení a prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu s EU. Tyto dohody by mohly být postupem času rozšiřovány, avšak nezbytným předpokladem pro přistoupení bude nakonec vyřešená situace týkající se jejího území a trvalý mír, v němž může hrát roli členství v EU. EU potřebuje na svých východních hranicích stabilitu, a nikoli chaos. Přijetí Ukrajiny je v konečném důsledku v kolektivním zájmu i v zájmu Ukrajiny.

Pat Cox, bývalý předseda Evropského parlamentu v období 2002 až 2004

Pat Cox je irský politik a novinář. V letech 2002 až 2004 byl předsedou Evropského parlamentu. Byl rovněž předsedou Evropského hnutí (2005–2011). Od roku 2015 vede Nadaci Jeana Monneta pro Evropu. Je rovněž evropským koordinátorem pro Skandinávsko-středomořský koridor hlavní sítě TEN T (doprava) (EU) a vedoucím mise Evropského parlamentu pro posouzení potřeb a provádění parlamentní reformy Nejvyšší rady na Ukrajině. Na začátku své kariéry pracoval jako moderátor televizních zpráv v RTE v Dublinu. V roce 2004 obdržel Mezinárodní cenu Karla Velikého v Cáchách za to, že jako předseda Evropského parlamentu přispěl k rozšíření Evropské unie.

Velké rozšíření EU po 20 letech

Jaroslaw Pietras

Bývalý zástupce hlavního vyjednavče pro vstup Polska do EU Dr. Jarosław Pietras se zamýšlí nad dopadem rozšíření, k němuž došlo před 20 lety, a nad hospodářskými a dalšími výhodami, které toto rozšíření přineslo nejen Polsku a dalším zemím, které se tehdy staly členy EU, ale i Unii jako celku. Rozhodnutí rozšířit Evropskou unii v roce 2004 bylo důkazem odhodlání Unie prosazovat jednotu, rozmanitost a solidaritu. A dodnes může být toto rozšíření cenným zdrojem inspirace pro všechna další představní jednání.

S odstupem 20 let je zcela zřejmé, že přijetí většiny středoevropských zemí společně s Maltou a Kyprem do EU nebylo jen „velkým rozšířením“, ale i historickým milníkem pro celou Evropskou unii. Jeho dopad byl dalekosáhlý a ovlivnil zejména hospodářskou situaci nově přijatých zemí.

Rozšíření výrazně zvýšilo životní úroveň v zemích střední Evropy. Osm z nich – Česká republika, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Slovensko a Slovinsko – zaznamenalo společně pozoruhodný nárůst HDP na obyvatele v paritě kupní síly, který byl daleko výraznější, než jakého by mohly dosáhnout, kdyby zůstaly mimo EU. Ve statistikách se konkrétní přínosy integrace vždy vyjadřují v průměrných hodnotách. Zde je zapotřebí podotknout, že ačkoli se tento přínos neprojevil ve všech členských státech stejně a některé si v tomto ohledu vedly lépe než jiné, k výraznému zlepšení situace došlo ve všech zemích. Například Litva a Polsko si vedly nejlépe a dokázaly z členství v EU vytěžit nejvíce. Naopak Estonsko a Slovinsko dosáhly menšího pokroku, neboť se potýkaly s problémy, jež vyvstaly zejména v důsledku finanční krize z roku 2008.

Vstupem do Evropské unie nastala pro Polsko a jeho středoevropské partnery nová éra hospodářské prosperity. Z hlediska úspěšného rozvoje v době po přistoupení pak vyniká právě Polsko. To zaznamenalo naprosto bezprecedentní hospodářský růst, přičemž jeho HDP se v období od roku 2004 do roku 2022 zdvojnásobil. Ke značnému, i když nerovnoměrnému, nárůstu HDP na obyvatele došlo i v ostatních členských státech v tomto regionu. Úctyhodného pokroku dosáhly například Slovensko a Litva, a pomalu tak v rozvoji dohánějí země západní Evropy. Statistické údaje pocházející z tohoto období jsou důkazem odolnosti a elánu, jež provázely snahu zmíněných zemí využít svého členství v EU k tomu, aby posílily hospodářský rozvoj a zvýšily svou globální konkurenceschopnost. Tento mimořádný úspěch jasně ukazuje, do jaké míry změnil vstup do EU ekonomiku všech nových členských států. A to navzdory dopadu finanční krize – i během ní totiž zaznamenaly nové členské státy EU vyšší míru růstu, než se očekávalo.

Období po rozšíření EU v roce 2004 však s sebou přineslo i řadu výzev. Například celosvětová finanční krize v roce 2008 otřásla celým evropským hospodářstvím a prověřila odolnost stávajících i nově přistoupivších členských států. Navzdory nepříznivým dopadům krize prokázali noví členové EU pozoruhodnou odolnost a zaznamenali vyšší míru růstu, než předpokládaly původní prognózy. Jejich schopnost překonat toto bouřlivé období a udržet si kladnou míru růstu prokázala sílu jejich ekonomik a přínos evropské integrace. Krize s sebou sice přinesla značné problémy, na druhou stranu však mohly tyto země plně využít výhody plynoucí z úzkého propojení s evropskou ekonomikou. Byla to také zkouška toho, jak vážně berou noví členové v těžkých dobách evropské hodnoty a zásadu solidarity.

V průběhu vyjednávání se ukázalo, že polská občanská společnost má silné postavení a dokáže dosáhnout změny a pokroku. Organizace občanské společnosti, občanská hnutí a zájmové skupiny sehrály z hlediska podpory integrace do EU a prosazování demokratických hodnot v Polsku klíčovou úlohu. Jejich neúnavná snaha zvyšovat povědomí, mobilizovat podporu a vybízet vedoucí představitele k odpovědnosti měla zásadní význam pro formování veřejného mínění a prosazování pozitivních změn. I díky tomu, že polská občanská společnost aktivně zapojila občany, podporovala dialog a prosazovala transparentnost, měla jednání inkluzivní a demokratický charakter a zohledňovala potřeby občanů. Tímto svým přičiněním občanská společnost nejenže usnadnila přistoupení Polska k EU, ale také posílila základy demokracie a občanské společnosti ve své zemi.

Rozhodnutí rozšířit Evropskou unii v roce 2004 bylo důkazem odhodlání Unie prosazovat jednotu, rozmanitost a solidaritu. Přijetím většiny středoevropských zemí společně s Maltou a Kypru za své členy zvýšila EU svůj hospodářský potenciál, kulturní bohatství i geopolitický vliv. Přistoupení těchto zemí otevřelo Unii nové perspektivy, přineslo nové talenty a příležitosti, obohatilo její rozmanitost a posílilo její globální působení. Z geopolitického hlediska zvýšilo rozšíření vliv a stabilitu EU, neboť země střední a východní Evropy se začlenily do unijního prostoru vzájemné podpory a spolupráce. Z institucionálního hlediska pak rozšíření vedlo k diverzifikaci vyhlídek EU a prohloubení její integrace, a položilo tak základy jednotnější a odolnější Unie.

Zamyslíme-li se nad zkušenostmi s rozšířením v roce 2004, můžeme si z nich vzít cenná poučení, zejména pokud jde o proces vyjednávání a předvstupní přípravy. Kdybych se měl dnes pustit do něčeho podobného, tak bych trval na tom, aby byl při veškerých budoucích jednáních kladen větší důraz na předvstupní podmínky a mechanismy podpory, a to především v oblasti správy věcí veřejných a právního státu. V zájmu zachování integrity Unie a prosazování jejích hodnot je zcela nezbytné, aby kandidátské země splňovaly před vstupem do EU nezbytná kritéria a normy. Poskytování odpovídající podpory a pomoci kandidátským zemím během procesu vyjednávání má navíc rozhodující význam pro jejich úspěšnou integraci a dlouhodobou stabilitu v rámci EU.

Celý proces vyjednávání o rozšíření EU v roce 2004 se nesl ve znamení společného úsilí o podporu stability, demokracie a prosperity v celé Evropě. Jednání byla vedena touhou posílit spolupráci a solidaritu mezi

evropskými národy, neboť jak kandidátské země, tak tehdejší členové EU si uvědomovali, že rozšíření je přínosné pro obě strany. Tato jednání byla sice složitá a náročná, jejich protagonisté však v konečném důsledku sledovali společnou vizi sjednocené a prosperující Evropy, v níž by všechny národy mohly společně prosperovat v rámci Evropské unie.

Kandidátské země, které se v roce 2024 připravují na vstup do EU, musí mít na paměti několik klíčových aspektů. Za prvé, pro úspěšnou integraci a dlouhodobou stabilitu v rámci Unie je nezbytné zavést v prvé řadě reformy, které zajistí soulad s normami a hodnotami EU. Jde mimo jiné o posílení demokratických institucí, podporu právního státu a ochranu základních práv a svobod. Kromě toho je pro hladký vstup do Unie zásadní proaktivně spolupracovat se stávajícími členy EU, a budovat tak důvěru a získávat podporu. Pokud kandidátské země prokáží, že jsou skutečně odhodlány prosazovat evropské hodnoty a mají opravdový zájem o spolupráci, mohou si tak připravit podmínky pro zajištění své vlastní lepší budoucnosti v rámci Evropské unie.

Jarosław Pietras je v současné době hostujícím vědeckým pracovníkem ve Wilfried Martens Centre for European Studies v Bruselu a hostujícím profesorem na College of Europe v Bruggách.

Od roku 1998, kdy byla zahájena jednání o přistoupení Polska k EU, až do roku 2004, kdy se stalo jejím členem, byl součástí týmu, který měl tato jednání na starosti. V letech 1990 až 2006 působil ve svém rodném Polsku jako státní tajemník na ministerstvu financí, státní tajemník pro Evropu a vedoucí kanceláře Výboru pro evropskou integraci. Od roku 2008 do roku 2020 byl generálním ředitelem v Radě Evropské unie, kde se zabýval celou řadou oblastí politiky (změna klimatu, životní prostředí, doprava, telekomunikace, energetika, vzdělávání, kultura, audiovizuální oblast, mládež a sport). Jarosław Pietras je doktorem ekonomie (titul PhD. obdržel na Varšavské univerzitě) a autorem publikací o EU, udržitelnosti a obchodních otázkách. Získal také Fulbrightovo stipendium a působil jako člen správní rady think tanku Bruegel (2008–2011).

Redakce

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Na tomto vydání se podíleli

Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanias (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Koordinace

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adresa

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the
European Union or to the Committee's other publications.

Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

05/2024